

UYGAR HUKUK BÜROSU
Avukat Mehtap SAKİNCİ COŞGUN

DANIŞTAY 10. DAVA DAİRESİ BAŞKANLIĞI'NA

DOSYA NO: 2017/439 Esas

DAVACI : BİRLEŞİK TAŞIMACILIK ÇALIŞANLARI SENDİKASI (BTS)
Mithatpaşa Caddesi No: 24/ 5 Çankaya/ ANKARA
VEKİLİ : AV. MEHTAP SAKİNCİ COŞGUN
Toros Sokak Han-Ka İş Merkezi No:1/3 Sıhhiye Çankaya/ANKARA
DAVALI : ULAŞTIRMA, DENİZCİLİK VE HABERLEŞME
BAKANLIĞI/ ANKARA

DAVA KONUSU : 31 Aralık 2016 Tarihli Resmi Gazetede “Tren Makinist Yönetmeliği”nin 8. Maddenin (1.) bendinin “a” fıkrasında geçen “ehliyetin geçerliliğini süresiz olarak askıya alır” ibaresinin; “b” fıkrasında geçen “Ehliyeti askıya alınan tren” ibaresinin; “Tren makinist ehliyetinin yenilenmesi” başlıklı 9. Maddesinin (1.) bendinin “a” fıkrasındaki “Düzenleme tarihi üzerinden on yıl geçmesi” ibaresinin; “Tren makinist brövesi ile ilgili genel hususlar” başlıklı 11. Maddesi: (4.) bendindeki “makinistin görev yaptığı kurum veya kuruluşa aittir” ibaresinin; “Tren makinist brövesi geçerliliği” başlıklı 16. Maddesinin (5.) bendindeki “şüpheli” ibaresinin; (6.) bendi: “tren makinist bröve geçerliliği sona erer.” İbaresinin, Tren makinistin iş akdinin sonlanması” başlıklı 17. Maddesinin (3.) bendindeki “tedbirler” ibaresinin; Tren makinisti çalışma saatleri” 21. Maddesinin (1.) bendinin “a” fıkrası: “9 saat” ve “11 saat” ibarelerinin, 21. Maddesinin (1) bendinin “b” fıkrası “8 saat” ibaresinin, 21. Maddesinin (1.) bendinin “c” fıkrasının “kesintisiz 24 saat” bendinin iptali talebimden ibarettir.

Tebliğ/ RG İlan Tarihi : 31.12.2016

ACIKLAMALAR :

1. Müvekkil sendika, TCDD ve DHMİ de istihdam edilen kamu çalışanlarının üyesi bulunduğu ve üyelerine temsile yetkili bir sendikadır.
2. 31 Aralık 2016 Tarihli Resmi Gazetede “*Tren Makinist Yönetmeliği*” hükümlerine tabi olarak müvekkil sendika üyeleri makinistler görevlerini sürdürmektedir. Yürüttükleri görev çok tehlikeli iş kolunda yer alır. İşçi sağlığı ve iş güvenliği riski çok yüksek olan bir iş koludur. 31 Aralık 2016 Tarihli Resmi Gazetede “*Tren Makinist Yönetmeliği*” doğrudan görevlerimi düzenlemekte yerine getirmemle ilgili zorunlu hükümleri içermektedir.
3. Davalı Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı tarafından hazırlanan ve uygulanan 31 Aralık 2016 Tarihli Resmi Gazetede “*Tren Makinist Yönetmeliği*” yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Söz konusu yönetmeliğin birçok hükmü kanunlara ve hukuka aykırı olup iptali gerekmektedir.

Şöyle ki;

“Tren Makinist Yönetmeliği”nin “**Tren makinist ehliyetinin askıya alınması ve iptal edilmesi**” başlıklı **8. Maddesinin** (1.bendi): *7 nci maddedeki süreli bildirimlerin ve/veya işletmenin emniyet yönetim sisteminde belirlenen aralıklarla, yenileme eğitimlerinin zamanında yapılmadığı, Bakanlıkça yapılacak denetimlerde tespit edilmesi durumunda aşağıdaki süreç başlatılır:*

a) Bakanlık, bu durumu ehliyet sahibine ve ehliyet sahibinin çalıştığı kuruma gerekçesi ile birlikte yazılı olarak bildirerek, **ehliyetin geçerliliğini süresiz olarak askıya alır**

b) Ehliyeti askıya alınan tren makinistine çalıştığı kurum tarafından cer aracı sevk ve idare görevi verilemez....,

“a” fıkrasında geçen “**ehliyetin geçerliliğini süresiz olarak askıya alır**” hükmünün iptali gerekmektedir şöyle ki;

Müvekkil sendikanın üyeleri makinistler ehliyete sahip olup bu maddede Tren İşletmecisinin bu yönetmelikten kaynaklı yükümlülüklerini yerine getirmediğinde sahip oldukları ehliyetim süresiz olarak askıya alınmaktadır. Maddede Tren İşletmecisinin *süreli bildirimlerin ve/veya işletmenin emniyet yönetim sisteminde belirlenen aralıklarla, yenileme eğitimlerinin zamanında yapılmadığı* durumlarda anılan ehliyetleri askıya alınmaktadır. Makinistin yenileme eğitimini yaptırmaya görevi çalıştığı firmaya-şirkete aittir. Şirketin mevzuat hükümlerini yerine getirmemesi sonucu makinistin cezalandırılması en başta “**suç ve cezanın sahsiliği ilkesi**” ihlal edilmektedir.

Ehliyet kişiye özel olup kişinin şahsına aittir. Makinist ehliyeti makinistin şahsi ehliyeti-yetki belgesi olup bunun askıya alınması söz konusu olamaz. Askıya alınması durumunda kişinin makinistlik yapma olanağı elinden alınmaktadır. Oysa makinist makinistlik ehliyeti ile diğer şirketlerde de makinistlik görevini yapma hakkı vardır ki, bu fıkranın işletilmesi halinde makinistin makinistliği elinden alınmaktadır.

Maddenin “b” fıkrasında geçen “**Ehliyeti askıya alınan tren**” hükmü yukarıdaki gerekçelerle metinden çıkartılması gerekmektedir.

2-“Tren Makinist Yönetmeliği”nin “**Tren makinist ehliyetinin yenilenmesi**” başlıklı

9. Maddesi: (1.) bendi: *Aşağıdaki durumlarda tren makinist ehliyeti Bakanlık tarafından yenilenir:*

a) *Düzenleme tarihi üzerinden **on yıl geçmesi**,*

Hükmünde geçen “**Düzenleme tarihi üzerinden on yıl geçmesi**,” hükmünün iptali gerekmektedir şöyle ki; Motorlu taşıt ehliyetleri, pilotluk, kaptanlık, şoförlük için gerekli olan hiçbir ehliyet yenilenmez. Buradaki hüküm açık olmadığından ehliyetin her 10 yılda bir yeniden eğitimler, sınavlar ve belirli süreçlerden sıfırdan ehliyet alınması gerekir gibi bir anlaşılmaya sebep olabilecektir. Bu durumda “Makinist ehliyeti 10 yılda bir sadece sağlık muayenesi yapılarak yenisi ile değiştirilir. Makinistin fiziki durumu değiştiğinden sadece ehliyetteki fotoğrafın yenilenmesi için şeklen eldeki eski ehliyetin alınarak ve en geç 6 ay önce çekilmiş fotoğraflı yeni ehliyet verilir şeklinde olabilir.

Bir makinist yıllarca makinistlik yaptığından mesleki eğitimi tecrübesi daha çok artar. Makiniste 10 yıl sonra tekrar bir makinistlik için süreçlere tabi kılınmasında “**kamu yararı**” ve “**hizmet gerekleri**” bulunmamaktadır. Bu gerekçe ile bu hükmünde geçen “**Düzenleme tarihi üzerinden on yıl geçmesi**,” ibaresi hukuka aykırı olup iptali gerekmektedir.

3-“Tren Makinist Yönetmeliği”nin “**Tren makinist brövesi ile ilgili genel hususlar**” başlıklı **11. Maddesi:** (4.) bendi: “*Tren makinist brövesinin mülkiyeti, brövenin düzenlendiği tren makinistin görev yaptığı kurum veya kuruluşa aittir*” ibaresi kişinin kendi emeği ile elde ettiği ve mülkiyet hakkının kendine ait olduğu brövenin çalıştığı şirkete/firmaya/kuruma ait olmasının makinistin kendi emeğine el koymak anlamını ortaya koymaktadır.

Makiniste verilen bröve makinistin, hangi demiryolu hatları üzerinde tren sürmeye ve hangi cer araçlarını sevk ve idare etmeye yetkisi olduğunu kanıtlayan belgedir. Kişinin eğitimde gösterdiği başarı sonucu verilir dolayısıyla mülkiyeti de kişiye ait olmalıdır. Elde ettiği bu bröveyi he zaman ve her şirkette-kurumda-firmada kullanabilir. Brövenin mülkiyetinin makinist dışında başka bir kişiye-kuruma-şirkete ait olması hukuki bir durum değildir. Maddede geçen **“makinistin görev yaptığı kurum veya kuruluşa aittir.”** Hükümünün iptali gerekmektedir. Bröve **“makinistine aittir.”**

4-“Tren Makinist Yönetmeliği”nin **“Tren makinist brövesi geçerliliği”** başlıklı 16. Maddesinin (5.) bendi: *“Sağlık durumu **süpheli** tren makinistin brövesi, demiryolu altyapı işletmecisi veya tren işletmecisi tarafından askıya alınır. Sağlık kurulu raporu ve psikoteknik değerlendirme raporu alınmadan makiniste tren sevk ve idare görevi verilmez.”* Hükümünde geçen **“süpheli”** ibaresi soyut bir kavramdır. Keyfiyete açık muğlak bir kavramdır. Şüphe sebepleri kişiden kişiye değişebilir. İnançtan değer yargılarına kadar her bir kişi için farklı şüphe sebepleri olabilir. Bu durum hukuki güvenliği tehdit eder. Geleceğin belirliliğini ortadan kaldırır. Bu gerekçelerle metinde geçen **“süpheli”** ibaresinin iptali gerekmektedir.

Sağlık ve psikoteknik raporunun yenilenmesi somut koşullara bağlanmalıdır. Bu madde amacı dışında kullanılmaya ve çalışan üzerinde baskı oluşturmaya çok açıktır. Şirket makinisti sürekli sağlık ve psikoteknik muayenesine göndermekle tehdit eder ki bir kişinin sürekli bir tehdit altında bulunmasını hukuk korumaz. **Bu maddeye somut şüphe sebepleri tek tek yazılmalıdır.**

Aynı maddenin (6.) bendi: *“Tren makinistin iş akdinin herhangi bir sebeple sonlanması halinde tren makinist bröve geçerliliği sona erer.”* Hükümündeki **“tren makinist bröve geçerliliği sona erer.”** İbaresini iptali gerekmektedir şöyle ki;

Tren makinist brövesi belirli bir eğitim ve kişinin kendi başarısı sonucu alınan bir belge olup mülkiyeti kişiye aittir. İş akdi sona erse de brövesini uygun olan taşımacılık işlerinde kullanabilmelidir.

Tır şoförünün çalıştığı firmadan ayrıldığında/işten çıktığında firma tır şoförünün çalışma belgesinin/ehliyetinin süresinin sona ermesi kabul edilmediğine göre aynı uygulamanın makinist için de olması gerekmektedir.

5-“Tren Makinist Yönetmeliği ”nin **“Tren makinistin iş akdinin sonlanması”** başlıklı **17. Maddesinin** (3.) bendi: *“Demiryolu tren işletmecisi veya altyapı işletmecisi, bir sürücüyü eğitmek için yaptığı yatırımları sürücünün gönüllü olarak ayrılması durumunda haksız bir şekilde başka bir demiryolu tren işletmecisinin veya altyapı işletmecisinin yarar sağlamamasını sağlamak için tedbirler alabilir.”* Hükümünde geçen **“tedbirler”** ibaresinin iptali gerekmektedir, şöyle ki:

Çalışan üzerinde çok ciddi baskı ve başka amaçların oluşmasına neden olacak bir uygulama olup kişilerin istedikleri işyerinde çalışma özgürlükleri vardır. Çalışma şart ve süreleri işe girişte taraflar arasında karşılıklı olarak belirlenmelidir. Bu madde makinistin başka bir tren işletmecisi veya altyapı işletmecisinde çalışmasını engellediğinden Anayasa tarafından güvence altına alınan çalışma özgürlüğünü ihlal eden bir düzenlemedir. Makinist için yapılan eğitim masrafları makiniste yüklenemez. Verilen eğitimin masrafı ile orantılı olarak belli bir süreden önce haklı sebep olmaksızın işten ayrılan makinistten eğitim masrafları çalışma süresine bağlı olarak belli oranda tahsil edilebilir ancak makinistin başka bir tren işletmecisi veya altyapı işletmecisinde çalışması engellenemez.

Tedbirlerin neler olduğunun sınırlarının çizilmemiş olması makiniste firması tarafından keyfi ucu açık sınırlamalar getirebilir ve bu makinist için yeni bir iş bulma imkânının tamamen ortadan kaldırabilir. Keyfi uygulamalara yol açabilecek bu ibarenin iptali gerekir.

6-“Tren Makinist Yönetmeliği ”nin **Tren makinisti çalışma saatleri” 21. Maddesinin** (1.) bendinin “a” fıkrası: *“Tren makinistleri; tren teslim ve tesellüm süreleri hariç fiilen cer aracı kullanmak suretiyle, bir seferde maksimum **9 saat** çalıştırılabilir. Güvenlik, kaza, deray, arıza, yol kapanması ve tabii afetler hariç, tren tehirleri oluşması halinde, maksimum **11 saat***

çalıştırılabilir” şeklindeki hükümde geçen “9 saat” ve “11 saat” ibarelerinin iptali gerekmektedir. Şöyle ki;

Çalışma süresi çok fazla karayollarına bile çalışma süresi sürekli 4,5 saat olup, günlük 9 saati geçemez. Oysaki burada teslim ve teslimat hariç 9 saat olup şartlara bağlı olarak teslim ve teslimat ile beraber 10 saati geçmektedir. Yürütülen işin tehlike sınıfı, trenlerin çalışma ve işletim sistemleri, lokomotif içindeki gürültü, elektrik yükü, 25 bin volt yüksek gerilim hattında görev yapan makinistin bu zorlu çalışma koşullarında uzun süreli makinist görevi yapmaları **can ve mal güvenliğini** tehdit etmektedir. Bu sürelerin daha makul süreler olması gerekmektedir.

7- Tren Makinist Yönetmeliği'nin **Tren makinisti çalışma saatleri” 21. Maddesinin (1.) bendinin “b” fıkrası “Tren makinistlerine bir seferde maksimum çalışma saati sonunda, minimum 8 saat dinlenme süresi verilir”** bendi iptal edilmelidir. Şöyleki;

Zor ve dikkat isteyen bir meslek olan makinistlik görevi hiçbir hataya ve dikkatsizliğe meydan vermeden yapılması gereken bir görev olup, en küçük bir hatanın sonucunda can ve mal kayıplarının olacağı açıktır. Bu görevi layıkıyla ve hatasız yapmanın en önemli şartı da yorgun olmadan ve dinlenmiş olarak göreve gelmektir. Yönetmeliğe göre 9 saat çalışan bir makiniste 8 saat sonra görev verilmesi kaza ve olaylara zemin hazırlamaktır. Bu süre en az önceki yönetmelikte de olduğu gibi işyerinin ve ikametgâhının bulunduğu yerde en az 16 saat olmalıdır.

8- Tren Makinist Yönetmeliği'nin **Tren makinisti çalışma saatleri” 21. Maddesinin (1.) bendinin “c” fıkrası “Tren makinisti çalışma saatleri, yedi günlük bir zaman dilimi içinde kesintisiz en az 24 saat hafta tatili verilecek şekilde düzenlenir.”** bendi iptal edilmelidir. Şöyle ki;

Tren makinistliği çalışma saatleri açısından günü her saatinde göreve alma veya görev bırakma özelliğine sahiptir. Bu nedenle 24 saatlik kesintisiz hafta tatili tanımı çalışma saatleri belli olmayan bu meslek için hafta tatili ihtiyacını karşılayabilecek noktada değildir. Gün içinde saat 04.00 da görevi biten bir makinistin 24 saat kavramına göre ertesi gün 04.00 da görev alması yada 15.00 da görevi biten makinistin ertesi gün saat 15.00 da görev alması sonucunda 6 günlük bir çalışma sonunda dinlenebileceği bir hafta sonu tatili olması elbette düşünülemez. 24 saat kesintisiz izinin başlangıcı görev bitiş gününü takip eden günden itibaren başlamalıdır.

HUKUKİ SEBEPLER:Anayasa, Yönetmelikler, 657 sayılı DMK, ve sair mevzuat.

SÜBUT SEBEPLER: Keşif, bilirkişi ve sair her türle delil ve sebepler.

SONUC VE TALEP:Yukarıda açıkladığım ve resen dikkate alınacak sebeplerle;

- a) 31 Aralık 2016 Tarihli Resmi Gazetede “Tren Makinist Yönetmeliği”nin 8. Maddenin (1.) bendinin “a” fıkrasında geçen “**ehliyetin geçerliliğini süresiz olarak askıya alır**” ibaresinin; “b” fıkrasında geçen “**Ehliyeti askıya alınan tren**” ibaresinin; “**Tren makinist ehliyetinin yenilenmesi**” başlıklı 9. Maddesinin (1.) bendinin “a” fıkrasındaki “**Düzenleme tarihi üzerinden on yıl geçmesi**” ibaresinin; “**Tren makinist brövesi ile ilgili genel hususlar**” başlıklı 11. Maddesi: (4.) bendindeki “**makinistin görev yaptığı kurum veya kuruluşa aittir**” ibaresinin; “**Tren makinist brövesi geçerliliği**” başlıklı 16. Maddesinin (5.) bendindeki “**süpheli**” ibaresinin; (6.) bendi: “**tren makinist bröve geçerliliği sona erer.**” İbaresinin, **Tren makinistin iş akdinin sonlanması**” başlıklı 17. Maddesinin (3.) bendindeki “**tedbirler**” ibaresinin; **Tren makinisti çalışma saatleri” 21. Maddesinin (1.) bendinin “a” fıkrası: “9 saat” ve “11 saat”, 21. Maddesinin(1) bendinin “b” fıkrası “8 saat” ibaresinin, 21. Maddesinin (1.) bendinin “c” fıkrasının “kesintisiz 24 saat” bendinin iptaline;**
- b) Yargılama giderleri ve vekalet ücretinin davalı tarafa tahmiline karar verilmesini saygılarımla vekaleten talep ederim. 27.02.2017

DAVACI

**BİRLEŞİK TAŞIMACILIK
ÇALIŞANLARI SENDİKASI (BTS)
VEKİLİ AV. MEHTAP SAKİNCİ COŞGUN**

EKLERİ:

- 1) Onanmıő vekâletname örneđi
- 2) Dava konusu Yönetmelik ve Tren makinistliği ehliyeti almak için gerekli sağlık Őartları